

Voorstel voor een besluit van de Raad met betrekking tot de sluiting, namens de Gemeenschap, van het Protocol inzake water en gezondheid bij het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992)

(2001/C 332 E/03)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 483 def. — 2001/0188(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 17 augustus 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 174, lid 4, juncto artikel 300, lid 2, eerste zin,

Gelet op het voorstel van de Commissie,

Gelet op het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Protocol inzake water en gezondheid bij het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992) is open voor toetreding sinds 18 juni 1999.
- (2) De doelstelling van het Protocol is het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten via samenwerking op het gebied van het waterbeheer en bescherming van volksgezondheid en milieu.
- (3) Er is actie vereist via passende maatregelen om te zorgen voor de bescherming van de drinkwaterreserves, adequate sanitaire behandeling die afdoende is om de volksgezondheid en het milieu te beschermen, daadwerkelijke bescherming van de waterreserves en de daarmee verbonden waterecosystemen tegen verontreiniging, afdoende maatregelen ter bescherming tegen met water verband houdende ziekten die voortvloeien uit het gebruik van water voor recreatieve doeleinden, voor de aquacultuur en voor de productie en oogst van schelp- of schaaldieren, alsmede het gebruik van afvalwater voor irrigatiedoeleinden en het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw of de aquacultuur.
- (4) Er moeten doeltreffende systemen tot stand worden gebracht voor de bewaking van situaties die gemakkelijk kunnen uitmonden in het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten en voor reactie daarop of op het risico daarop.

(5) Binnen hun respectieve bevoegdheidssferen werken de Gemeenschap en de lidstaten samen met derde landen en de bevoegde internationale organisaties.

(6) De sluiting van het Protocol door de Gemeenschap draagt bij tot het nastreven van de doelstellingen van het artikel 174 van het Verdrag.

BESLUIT:

Artikel 1

1. Het Protocol inzake water en gezondheid bij het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992) wordt hierbij namens de Gemeenschap goedgekeurd.

2. De tekst van het Protocol is opgenomen in bijlage 1 van deze beschikking.

3. De tekst van de Verklaring die zal worden afgelegd bij het neerleggen van het instrument van toetreding door de Europese Gemeenschap, overeenkomstig de bepalingen van artikel 22, lid 4, van het Protocol, is opgenomen in bijlage 2 bij deze beschikking.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad mag de persoon of personen aanwijzen die gemachtigd is (zijn) om het toetredingsinstrument neer te leggen bij de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, overeenkomstig artikel 22, lid 5, van het Protocol.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

BIJLAGE 1

PROTOCOL INZAKE WATER EN GEZONDHEID BIJ HET VERDRAG INZAKE DE BESCHERMING EN HET GEBRUIK VAN GRENDOVERSCHRIJDENDE WATERLOPEN EN INTERNATIONALE MEREN (1992)

DE PARTIJEN BIJ DIT PROTOCOL,

ZICH ERVAN BEWUST dat water essentieel is voor het leven en dat de beschikbaarheid van voldoende water van voldoende kwaliteit om aan de menselijke basisbehoeften te voldoen een voorwaarde is voor een betere volksgezondheid en voor duurzame ontwikkeling,

ERKENNENDE de voordelen voor de volksgezondheid en het welzijn die voortvloeien uit de beschikbaarheid van gezond en schoon water en een harmonieus en goed werkend watermilieu,

ZICH ERVAN BEWUST dat oppervlaktewateren en grondwater hernieuwbare bronnen zijn met een begrensd vermogen om zich te herstellen van de nadelige effecten van menselijke activiteiten op de kwaliteit en kwantiteit ervan, dat elke overschrijding van die grens kan resulteren in negatieve effecten, zowel op korte als op lange termijn, op de gezondheid en het welzijn van al wie op die bronnen en de kwaliteit ervan rekent en dat bijgevolg een duurzaam beheer van de waterkringloop essentieel is voor zowel de behoeften van de mens als de bescherming van het milieu,

ZICH OOK BEWUST van de gevolgen voor de volksgezondheid van een tekort aan voldoende water van voldoende kwaliteit om aan de basisbehoeften van de mens te voldoen, en van de ernstige gevolgen van dergelijke tekorten, met name voor de kwetsbaren, de zwakken en de maatschappelijk uitgesloten,

ZICH ERVAN BEWUST dat het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten belangrijke en urgente opdrachten zijn die alleen goed kunnen worden vervuld door een intensifiëring van de samenwerking op alle niveaus en tussen alle sectoren, zowel binnen landen als tussen staten,

ZICH ER OOK VAN BEWUST dat de bewaking van met water verband houdende ziekten en de invoering van alarm- en reactiesystemen belangrijke aspecten zijn van het voorkomen, beheersen en terugdringen van dergelijke ziekten,

ZICH BASEREND op de conclusies van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling (Rio de Janeiro, 1992), met name de Verklaring van Rio inzake milieu en ontwikkeling en Agenda 21, alsmede op het programma voor de verdere tenuitvoerlegging van Agenda 21 (New York, 1997) en het bijbehorende besluit van de Commissie voor Duurzame ontwikkeling inzake het duurzaam beheer van zoet water (New York, 1998),

ZICH INSPIREREND op de relevante bepalingen van het Verdrag van 1992 inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren en de nadruk leggend op de noodzaak om zowel een bredere toepassing van deze bepalingen te bevorderen als om dit Verdrag aan te vullen met verdere maatregelen om de bescherming van de volksgezondheid te verbeteren,

AKTE NEMEND van het Verdrag van 1991 inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, de Overeenkomst van 1992 over de grensoverschrijdende weerslag van industriële ongevallen, het Verdrag van de Verenigde Naties van 1997 inzake de Wet betreffende het niet met scheepvaart verband houdend gebruik van internationale waterlopen en het Verdrag van 1998 inzake Toegang tot informatie, Participatie van de bevolking in de besluitvorming en Toegang tot rechtsmiddelen in milieuzaken,

OOK AKTE NEMEND van de relevante beginselen, doelstellingen en aanbevelingen van het Europees Handvest inzake Milieu en Volksgezondheid van 1989, de Verklaring van Helsinki inzake Milieu en Volksgezondheid van 1994 en de Ministeriële verklaringen, aanbevelingen resoluties in het kader van het „Milieu voor Europa“-proces,

ERKENNENDE de gezonde basis en relevantie van andere milieu-initiatieven, -instrumenten en processen in Europa, alsook de voorbereiding van de tenuitvoerlegging van Nationale Actieplannen voor het milieu en de volksgezondheid,

MET WAARDERING voor de inspanningen die de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties en het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie reeds hebben geleverd om de bilaterale en multilaterale samenwerking te versterken met het oog op het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten,

AANGEMOEDIGD door de talrijke voorbeelden van positieve verwezenlijkingen van de lidstaten van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties en de lidstaten van de Regionale Commissie voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie bij het terugdringen van de verontreiniging en de handhaving en het herstel van watermilieus die de gezondheid en het welzijn van de mens kunnen ondersteunen,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Doelstelling

De doelstelling van dit Protocol is om op alle geschikte niveaus, zowel nationaal als in een grensoverschrijdende en internationale context, de gezondheid en het welzijn van de mens te beschermen, zowel individueel als collectief, binnen een kader van duurzame ontwikkeling, door een verbetering van het waterbeheer, met inbegrip van de water-ecosystemen, en door het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van dit Protocol wordt verstaan onder:

1. „Met water verband houdende ziekte”: ieder wezenlijk nadelig effect op de volksgezondheid, zoals de dood, handicaps, ziekten of aandoeningen, dat direct of indirect is veroorzaakt door de toestand of door wijzigingen in de kwantiteit of kwaliteit van het water;
2. „Drinkwater”: water dat wordt gebruikt, of bedoeld is om beschikbaar te zijn voor gebruik, door de mens voor het drinken, het koken, de bereiding van voedsel, de persoonlijke hygiëne of voor soortgelijke doeleinden;
3. „Grondwater”: ieder water dat onder de oppervlakte van de grond ligt in de verzadigde zone en in direct contact met de grond of de ondergrond;
4. „Ingesloten wateren”: kunstmatig tot stand gebrachte wateren die gescheiden zijn van de zoete oppervlaktewateren of van de kustwateren, al dan niet binnen een gebouw;
5. „Grensoverschrijdende wateren”: oppervlakte- of grondwateren die een grens tussen twee of meer Staten vormen, overschrijden of daarop gelegen zijn; overal waar grensoverschrijdende wateren rechtstreeks in de zee stromen, eindigen deze grensoverschrijdende wateren ter hoogte van een rechte lijn dwars op hun onderscheiden mondingen tussen twee punten op de laagwaterlijn van hun oevers;
6. „Grensoverschrijdende effecten van met water verband houdende ziekte”: ieder wezenlijk nadelig effect op de volksgezondheid, zoals de dood, handicaps, ziekten of aandoeningen, binnen een gebied onder de rechtsmacht van een Partij, dat direct of indirect is veroorzaakt door de toestand of door wijzigingen in de kwantiteit of kwaliteit van wateren in een gebied dat onder de rechtsmacht van een andere Partij valt, onafhankelijk van het feit of dergelijke effecten een grensoverschrijdend impact vormen dan wel niet;
7. „Grensoverschrijdend impact”: ieder wezenlijk nadelig effect op het milieu, binnen het gebied onder de rechtsmacht van een Partij bij het Verdrag, dat voortvloeit uit een verandering in de toestand van de grensoverschrijdende wateren, die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit die geheel of gedeeltelijk plaatsvindt binnen een gebied onder de rechtsmacht van een andere Partij bij het Verdrag. Deze effecten op het milieu omvatten mede effecten op de gezondheid en de veiligheid van de mens, voor de flora, de fauna, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en historische monumenten of ander fysieke structuren, of voor de samenhang tussen deze aspecten; ook worden bedoeld effecten op het cultureel erfgoed of voor de sociaal-economische omstandigheden die voortvloeien uit veranderingen in die aspecten;
8. „Sanitaire behandeling”: de verzameling, het transport, de behandeling en verwijdering of het hergebruik van menselijke excretieproducten of huishoudelijke afvalwateren, door collectieve systemen dan wel door installaties voor één huishouden of onderneming;
9. „Collectief systeem”:
 - a) een systeem voor de levering van drinkwater aan een aantal huishoudens of ondernemingen; en/of

b) een sanitair behandelingsstelsel voor een aantal huishoudens of ondernemingen dat, waar geschikt, ook zorgt voor de verzameling, het transport, de behandeling en verwijdering of het hergebruik van industrieel afvalwater,

beheerd door een instantie in de overheidssector, een onderneming in de particuliere sector, dan wel door een partnerschap tussen beide sectoren;

10. „Waterbeheerplan”: een plan voor de ontwikkeling, het beheer, de bescherming en/of het gebruik van water binnen een territoriaal gebied of watervoerende grondlaag, met inbegrip van de bescherming van de daarmee verbonden ecosystemen;

11. „De bevolking”: een of meer natuurlijke of rechtspersonen en, overeenkomstig de nationale wetgeving of gebruiken, hun verenigingen, organisaties of groeperingen;

12. „Overheid”:

a) regeringen op nationaal, regionaal of ander niveau;

b) natuurlijke of rechtspersonen die overeenkomstig de nationale wetgeving openbare bestuursfuncties vervullen, inclusief specifieke taken, activiteiten of diensten met betrekking tot het milieu, de volksgezondheid, de sanitaire behandeling, het waterbeheer of de watervoorziening;

c) alle natuurlijke of rechtspersonen die openbare verantwoordelijkheden of functies hebben, dan wel openbare diensten verlenen, onder gezag van een lichaam of persoon waarop bovenstaande alinea's a) of b) van toepassing zijn;

d) de instellingen van een organisatie voor regionale economische integratie, als bedoeld in artikel 21, die een Partij is.

Deze definitie omvat geen lichamen of instellingen die in een judiciële of wetgevende hoedanigheid optreden;

13. „Lokaal”: alle relevante niveaus van territoriale eenheden onder het niveau van de Staat;

14. „Verdrag”: het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, gedaan te Helsinki op 17 maart 1992;

15. „Vergadering van de Partijen bij het Verdrag”: het door de Partijen bij het Verdrag opgerichte lichaam in overeenstemming met artikel 17 ervan;

16. „Partij”: tenzij anderszins aangegeven, een Staat of een organisatie voor regionale economische integratie, als bedoeld in artikel 21, die heeft aanvaard gebonden te zijn door dit Protocol en waarvoor dit Protocol van kracht is;

17. „Vergadering van de Partijen”: het door de Partijen overeenkomstig artikel 16 opgerichte lichaam.

Artikel 3

Toepassingsgebied

De bepalingen van dit Protocol zijn van toepassing op:

a) zoet oppervlaktewater;

b) grondwater;

c) estuaria;

d) kustwateren die ter recreatie of voor de productie van vis via aquacultuur, dan wel voor de productie of het oogsten van schelp- of schaaldieren worden gebruikt;

e) ingesloten wateren, die doorgaans beschikbaar zijn om te baden;

- f) water bij het winnen, het transport, de behandeling of de levering ervan;
- g) afvalwater in het gehele proces van verzameling, transport, behandeling en lozing of hergebruik ervan.

Artikel 4

Algemene bepalingen

1. De Partijen nemen alle passende maatregelen om met water verband houdende ziekten te voorkomen, te beheersen en terug te dringen binnen het kader van een geïntegreerd waterbeheersysteem dat bedoeld is om te zorgen voor een duurzaam gebruik van de waterreserves, een kwaliteit van het omgevingswater waardoor de volksgezondheid niet in gevaar wordt gebracht en de bescherming van de waterecosystemen.
2. De Partijen nemen met name alle passende maatregelen om te zorgen voor:
 - a) een adequate voorziening van gezond drinkwater dat vrij is van micro-organismen, parasieten en stoffen die, gezien hun aantal of concentratie, een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid. Dit omvat de bescherming van de waterreserves die worden gebruikt als bron van drinkwater, de behandeling van water en het aanleggen, verbeteren en onderhouden van collectieve systemen;
 - b) een adequate sanitaire behandeling die afdoende is om de volksgezondheid en het milieu te beschermen. Dit gebeurt in het bijzonder door het aanleggen, verbeteren en onderhouden van collectieve systemen;
 - c) een daadwerkelijke bescherming van de als bron van drinkwater gebruikte waterreserves en de daarmee verbonden waterecosystemen tegen verontreiniging met andere oorzaken, met inbegrip van landbouw, industrie en andere bronnen van lozingen of emissies van gevaarlijke stoffen. Daarbij wordt een daadwerkelijke vermindering en uitbanning beoogt van lozingen en emissies van stoffen die geacht worden gevaarlijk te zijn voor de volksgezondheid en de waterecosystemen;
 - d) afdoende maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid tegen met water verband houdende ziekten die voortvloeien uit het gebruik van water voor recreatieve doeleinden, het gebruik van water voor de aquacultuur, het gebruik van water waarin schelp- of schaaldieren worden geproduceerd of waaruit zij worden geoogst, het gebruik van afvalwater voor irrigatiedoeleinden of het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw of de aquacultuur;
 - e) doeltreffende systemen voor de bewaking van situaties die gemakkelijk kunnen uitmonden in het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten en voor reactie daarop of op het risico daarop.
3. Onder hierna in dit Protocol volgende verwijzingen naar „drinkwater” en „sanitaire behandeling” wordt begrepen, drinkwater en sanitaire behandeling die vereist zijn om te voldoen aan de eisen van lid 2 van dit artikel.
4. De Partijen baseren al dergelijke maatregelen op een evaluatie, inclusief de baten, nadelen en kosten, van de effecten van iedere voorgestelde maatregel op:
 - a) de volksgezondheid;
 - b) de waterreserves; en
 - c) de duurzame ontwikkeling,waarbij rekening wordt gehouden op de onderscheiden nieuwe effecten van elke voorgestelde maatregel op de verschillende milieucompartimenten.
5. De Partijen ondernemen passende actie om een stabiele wettelijke, bestuursrechtelijke en economische context te scheppen waarin de openbare, particuliere en vrijwilligerssectoren elk hun bijdrage kunnen leveren tot de verbetering van het waterbeheer met als doel met water verband houdende ziekten te voorkomen, te beheersen en terug te dringen.
6. De Partijen eisen van de overheidsinstanties die voornemens zijn actie te ondernemen, dan wel daarvoor toestemming te geven, die een significant effect kan hebben op het milieu van water dat onder het toepassingsgebied van dit Protocol valt, om op passende wijze rekening te houden met de potentiële effecten van die actie op de volksgezondheid.
7. Wanneer een Partij Partij is bij het Verdrag inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, dient overeenstemming door overheidsinstanties van die Partij met de eisen van dat Verdrag met betrekking tot een voorgestelde actie te voldoen aan de eis van lid 6 van dit artikel wat deze actie betreft.

8. De bepalingen van dit Protocol doen geen afbreuk aan het recht van de Partijen om stringenter maatregelen dan die van dit Protocol te handhaven, vast te stellen of ten uitvoer te leggen.

9. De bepalingen van dit Protocol laten de rechten en verplichtingen van elke Partij bij dit Protocol onverlet die voortvloeien uit het Verdrag of een andere bestaande internationale overeenkomst, tenzij wanneer de eisen van dit Protocol stringenter zijn dan de daarmee overeenstemmende eisen van het Verdrag of die andere bestaande internationale overeenkomst.

Artikel 5

Beginnelsen en aanpak

Bij het nemen van maatregelen om dit Protocol ten uitvoer te leggen laten de Partijen zich met name leiden door de volgende beginsels en hanteren zij de volgende aanpak:

- a) het voorzorgbeginsel, uit hoofde waarvan ingrijpen om met water verband houdende ziekten te voorkomen, te beheersen en terug te dringen niet wordt uitgesteld om de reden dat het bestaan van een oorzakelijk verband tussen enerzijds de factor waarop dergelijk ingrijpen is gericht en anderzijds de potentiële bijdrage van die factor tot de aanwezigheid van de met water verband houdende ziekte en/of grensoverschrijdende impact niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond;
- b) het beginsel dat de vervuiler betaalt, uit hoofde waarvan de kosten voor het voorkomen, beheersen en verminderen van verontreiniging worden gedragen door de vervuiler;
- c) Staten hebben, in overeenstemming met het Charter van de Verenigde Naties en de beginsels van het internationaal recht, het soevereine recht om hun eigen hulpbronnen te benutten overeenkomstig hun eigen milieu- en ontwikkelingsbeleid en hebben de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat activiteiten die onder hun rechtsmacht of toezicht vallen, geen schade veroorzaken aan het milieu van andere Staten of van niet onder hun nationale rechtsmacht vallende zones;
- d) waterreserves worden zodanig beheerd dat in de behoeften van de huidige generatie wordt voorzien zonder dat het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar wordt gebracht;
- e) er moet preventieve actie worden ondernomen om het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten te voorkomen en waterreserves die als bron van drinkwater worden gebruikt, te beschermen omdat dergelijke actie de schade op een doeltreffender wijze aanpakt en kosteneffectiever is dan remediërende actie;
- f) actie met het oog op het beheer van waterreserves moet worden ondernomen op het laagst mogelijke administratieve niveau;
- g) water heeft een sociale en economische waarde en een waarde voor het milieu en moet derhalve zo worden beheerd dat de meest aanvaardbare en duurzame combinatie van deze waarden wordt verwezenlijkt;
- h) via economische instrumenten en bewustmaking moet een efficiënt gebruik van water worden bevorderd;
- i) toegang tot informatie en betrokkenheid van het publiek bij de besluitvorming inzake water en gezondheid zijn noodzakelijk, inter alia, om de kwaliteit en de tenuitvoerlegging van de besluiten te verbeteren, het publiek bewust te maken van de bestaande problemen, het publiek de kans te geven zijn bezorgdheid uit te drukken en het de overheidsinstanties mogelijk te maken rekening te houden met die bezorgdheid. Die toegang en betrokkenheid moeten worden aangevuld met passende mogelijkheden om tegen de relevante besluiten beroep in te stellen bij de administratie of de rechter;
- j) waterreserves moeten zoveel mogelijk op een geïntegreerde manier worden beheerd op basis van stroomgebieden, met als doel de sociaal-economische ontwikkeling te koppelen met de bescherming van natuurlijke ecosystemen en van milieucompartimenten. Een dergelijke geïntegreerde aanpak moet gelden voor het hele stroomgebied, al dan niet grensoverschrijdend, inclusief de ermee verbonden kustwateren, het geheel van een watervoerende grondlaag of de relevante gedeelten van dit stroomgebied of die watervoerende grondlaag;
- k) er moet speciale aandacht worden besteed aan de bescherming van mensen die bijzonder kwetsbaar zijn voor met water verband houdende ziekten;
- l) alle leden van de bevolking, met name die welke in een zwakke positie staan of lijden onder maatschappelijke uitsluiting, moeten een billijke toegang tot water hebben, die adequaat is in termen van kwantiteit en kwaliteit;

- m) als tegenhanger van hun rechten op water krachtens het privaatrecht of het publiek recht moeten natuurlijke en rechtspersonen en instellingen, zowel in de overheidssector als in de particuliere sector, bijdragen tot de bescherming van het watermilieu en de instandhouding van de waterreserves; en
- n) bij de tenuitvoerlegging van dit Protocol moet op passende wijze rekening worden gehouden met de lokale problemen, behoeften en kennis.

Artikel 6

Concrete doelstellingen en termijnen daarvoor

1. Om de doelstelling van dit Protocol te bereiken streven de Partijen het volgende na:
 - a) toegang tot drinkwater voor iedereen;
 - b) inrichtingen voor sanitaire behandeling voor iedereen

binnen het kader van een geïntegreerd waterbeheersysteem dat gericht is op duurzaam gebruik van de waterreserves, een kwaliteit van het omgevingswater die de volksgezondheid niet in gevaar brengt en de bescherming van de water-ecosystemen.
2. Met het oog op deze doelstellingen stellen alle Partijen nationale en/of lokale doelstellingen vast voor de normen en prestatieniveaus die moeten worden bereikt om een hoog niveau van bescherming tegen met water verband houdende ziekten te bereiken, en zij maken deze bekend. Deze concrete doelstellingen worden op gezette tijden herzien. Daarbij zorgen zij steeds voor passende praktische en/of andere bepalingen voor de betrokkenheid van het publiek, binnen een transparant en eerlijk kader, en zorgen zij ervoor dat rekening wordt gehouden met de resultaten van die betrokkenheid. Tenzij nationale of lokale omstandigheden deze concrete doelstellingen irrelevant maken voor het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten, hebben zij onder meer betrekking op:
 - a) de kwaliteit van het geleverde drinkwater, daarbij uitgaande van de Richtsnoeren voor drinkwaterkwaliteit van de Wereldgezondheidsorganisatie;
 - b) het verkleinen van de schaal van de haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten;
 - c) de oppervlakte van het grondgebied, of de grootte of verhouding van de bevolking, die kan worden bediend door de collectieve systemen voor de levering van drinkwater of waar de levering van drinkwater op een andere manier moet worden verbeterd;
 - d) de oppervlakte van het grondgebied, of de grootte of verhouding van de bevolking, die moet worden bediend door collectieve systemen voor sanitaire behandeling of waar de sanitaire behandeling op een andere manier moet worden verbeterd;
 - e) de prestatieniveaus die moeten worden bereikt door dergelijke collectieve systemen en dergelijke andere inrichtingen voor watervoorziening en sanitaire behandeling;
 - f) de toepassing van erkende goede praktijken bij het beheer van systemen voor de levering en sanitaire behandeling van water, inclusief de bescherming van als bron voor drinkwater gebruikte wateren;
 - g) het bestaan van lozingen in onder dit Protocol vallende wateren van:
 - i) onbehandeld afvalwater; en
 - ii) onbehandeld overloopwater ten gevolge van storm

uit afvalwaterverzamelingssystemen;
 - h) de kwaliteit van het afvalwater dat in onder dit Protocol vallende wateren wordt geloosd door afvalwaterbehandelingsinstallaties;
 - i) de verwijdering of het hergebruik van zuiveringsslib, afkomstig van collectieve systemen voor de sanitaire behandeling van water of andere installaties voor sanitaire behandeling en de kwaliteit van het afvalwater dat en excretiëproducten die voor irrigatiedoeleinden worden gebruikt, daarbij uitgaande van de „Guidelines for the safe use of waste water and excreta in agriculture and aquaculture” van de Wereldgezondheidsorganisatie en het milieuprogramma van de Verenigde Naties;
 - j) de kwaliteit van de wateren die als bron voor drinkwater worden gebruikt, die in het algemeen worden gebruikt voor het baden of die worden gebruikt voor de aquacultuur of voor de productie of het oogsten van schelp- of schaaldieren;

- k) de toepassing van erkende goede praktijken bij het beheer van ingesloten wateren die in het algemeen beschikbaar zijn voor het baden;
 - l) het opsporen en remediëren van bijzonder verontreinigde locaties die een negatief effect hebben op de wateren die onder dit Protocol vallen of die dit dreigen te doen en die aldus een toename van met water verband houdende ziekten dreigen te veroorzaken;
 - m) de doeltreffendheid van de systemen voor het beheer, de ontwikkeling, de bescherming en het gebruik van water-reserves, met inbegrip van het gebruik van erkende goede praktijken bij het onder controle houden van verontreiniging door alle mogelijke bronnen;
 - n) de frequentie van de publicatie van informatie over de kwaliteit van het geleverde drinkwater en van de andere wateren die relevant zijn voor de doelstellingen van dit lid, in de periodes tussen de publicatie van informatie als bedoeld in artikel 7, lid 2.
3. Binnen twee jaar na een Partij te zijn geworden, stelt elke Partij doelstellingen als bedoeld in lid 2 van dit artikel vast en termijnen om die te bereiken, en zij publiceert die.
4. Wanneer een langetenuitvoerleggingstermijn voor het behalen van een doelstelling is vastgelegd, worden tussen-tijdse en gefaseerde doelstellingen vastgesteld.
5. Ter bevordering van het behalen van de doelstellingen van lid 2 van dit artikel zorgen alle Partijen voor:
- a) de vaststelling van nationale of lokale regelingen voor de coördinatie tussen hun bevoegde instanties;
 - b) de ontwikkeling van waterbeheerplannen in een grensoverschrijdende, nationale en/of lokale context, bij voorkeur op basis van stroomgebieden of watervoerende grondlagen. Daarbij zorgen zij steeds voor passende praktische en/of andere bepalingen voor de betrokkenheid van het publiek, binnen een transparant en eerlijk kader, en zorgen zij ervoor dat rekening wordt gehouden met de resultaten van die betrokkenheid. Dergelijke plannen mogen worden geïntegreerd in andere relevante plannen, programma's of documenten die voor andere doeleinden worden opgesteld, op voorwaarde dat zij het publiek een duidelijk beeld geven van de voorstellen voor het bereiken van de in dit artikel genoemde doelstellingen en doelstellingstermijnen;
 - c) de vaststelling en instandhouding van een wettelijk en institutioneel kader voor de bewaking en handhaving van normen voor de drinkwaterkwaliteit;
 - d) de vaststelling en instandhouding van regelingen, inclusief waar passend institutionele en rechtsregelingen, voor de bewaking, de bevordering van het bereiken van en, waar nodig, de handhaving van de andere normen en prestatieniveaus waarvoor de in lid 2 van dit artikel genoemde doelstellingen zijn vastgesteld.

Artikel 7

Controle en evaluatie van de voortgang

1. Alle Partijen verzamelen en evalueren gegevens inzake:
 - a) hun voortgang bij het bereiken van de in artikel 6, lid 2, genoemde doelstellingen;
 - b) indicatoren die ontworpen zijn om te tonen hoe die voortgang heeft bijgedragen tot het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten.
2. Alle Partijen maken op gezette tijden de resultaten van die gegevensverzamelingen en -evaluaties bekend. De frequentie waarmee dit gebeurt wordt vastgesteld door de Vergadering van de Partijen.
3. Alle Partijen zorgen ervoor dat de resultaten van met het oog op het verzamelen van die gegevens uitgevoerde monsternemingen van water en effluënten beschikbaar worden gemaakt voor het publiek.
4. Op basis van deze gegevensverzameling en -evaluatie controleert elke Partij op gezette tijden de voortgang die is gemaakt bij het bereiken van de in artikel 6, lid 2, genoemde doelstellingen en maakt zij de analyse van die voortgang bekend. De frequentie van dergelijk controles wordt vastgesteld door de Vergadering van de Partijen. Zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid van frequentere controles overeenkomstig artikel 6, lid 2, omvatten de controles overeenkomstig dit lid een evaluatie van de in artikel 6, lid 2, genoemde doelstellingen met als doel deze doelstellingen te verfijnen in het licht van de vooruitgang van de kennis van wetenschap en techniek.

5. Iedere Partij zendt het in artikel 17 genoemde secretariaat, ter informatie van de overige Partijen, een samenvattend verslag toe van de gegevensverzameling en -evaluatie en van de analyse van de bereikte voortgang. Dergelijke verslagen worden opgesteld overeenkomstig de door de Vergadering van de Partijen vastgestelde richtsnoeren. Deze richtsnoeren omvatten de bepaling dat de Partijen voor dit doel verslagen met relevante informatie mogen gebruiken die voor andere internationale forums zijn opgesteld.

6. De Vergadering van de Partijen evalueert de voortgang bij de tenuitvoerlegging van dit Protocol aan de hand van dergelijke samenvattende verslagen.

Artikel 8

Reactiesystemen

1. Alle Partijen zorgen er op passende wijze voor dat:
 - a) er alomvattende nationale en/of lokale bewakings- en alarmsystemen worden opgezet, verbeterd of in stand gehouden die:
 - i) het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten of belangrijke risico's op het ontstaan van haarden of gevallen van dergelijke ziekten, met inbegrip van die welke voortkomen uit gevallen van waterverontreiniging en extreme weersomstandigheden, opsporen;
 - ii) bij het ontstaan van haarden of gevallen van ziekte of het risico daarop een snelle en duidelijke waarschuwing sturen naar de relevante overheidsdiensten;
 - iii) ingeval de volksgezondheid bedreigd wordt door met water verband houdende ziekten, de daardoor bedreigde personen alle informatie verstrekken waarover de overheidsinstanties beschikken en die het publiek kunnen helpen om schade te voorkomen of te beperken;
 - iv) aanbevelingen inzake preventieve en remediërende acties indienen bij de relevante overheidsdiensten en, wanneer passend, bij het publiek;
 - b) er tijdig alomvattende nationale en lokale rampenplannen ter reactie op het ontstaan van dergelijke haarden, gevallen en risico's worden opgesteld;
 - c) de relevante overheidsdiensten over de nodige capaciteit beschikken om op het ontstaan van dergelijke haarden, gevallen of risico's te reageren overeenkomstig het relevante rampenplan.
2. Bewakings- en alarmsystemen, rampenplannen en reactiecapaciteit met betrekking tot met water verband houdende ziekten mogen worden gecombineerd met die voor andere problemen.
3. Binnen drie jaar na een Partij te zijn geworden, heeft elke Partij de in lid 1 van dit artikel genoemde bewakings- en alarmsystemen, rampenplannen en reactiecapaciteit tot stand gebracht.

Artikel 9

Bewustzijn van het publiek, scholing, training, onderzoek en ontwikkeling en informatie

1. De Partijen nemen maatregelen om het bewustzijn van alle sectoren van het publiek te vergroten inzake:
 - a) het belang van en het verband tussen het waterbeheer en de volksgezondheid;
 - b) de rechten op water en de daarmee verband houdende verplichtingen krachtens het privaat- of publiek recht van natuurlijke en rechtspersonen en instellingen, in de openbare dan wel in de particuliere sector, alsmede inzake hun morele verplichting om bij te dragen tot de bescherming van het watermilieu en de instandhouding van de water-reserves.

2. De Partijen bevorderen:

- a) het inzicht bij de personen die belast zijn met het waterbeheer, de watervoorziening en de sanitaire behandeling van water in de volksgezondheidsaspecten van hun werk; en
- b) het inzicht bij de personen die bevoegd zijn voor de volksgezondheid van de basisbeginselen van het waterbeheer, de watervoorziening en de sanitaire behandeling van water.

3. De Partijen bevorderen de scholing en training van het beroepskader en het technisch personeel dat vereist is voor het beheer van de waterreserves en voor de bediening van systemen voor watervoorziening en sanitaire behandeling, en zij bevorderen de actualisering en verbetering van hun kennis en kwalificaties. Deze scholing en training omvat relevante aspecten van de volksgezondheid.

4. De Partijen stimuleren:

- a) onderzoek naar en ontwikkeling van kosteneffectieve middelen en technieken voor de preventie, beheersing en vermindering van met water verband houdende ziekten;
- b) de ontwikkeling van geïntegreerde informatiesystemen voor de verwerking van informatie over langetermijntrends, huidige en voorbijgaande problemen en succesvolle oplossingen daarvoor op het gebied van water en gezondheid, en voor het verstrekken van dergelijke informatie aan de bevoegde autoriteiten.

*Artikel 10***Openbare informatie**

1. Als aanvulling bij de voorschriften van dit Protocol inzake de publicatie door de Partijen van specifieke informatie of documenten, neemt elke Partij stappen in het kader van haar wetgeving om het publiek te voorzien van de informatie waarover de overheidsdiensten beschikken en die redelijkerwijs nodig is om een openbare discussie te kunnen voeren over:

- a) de vaststelling van doelstellingen en termijnen voor het bereiken daarvan en de ontwikkeling van waterbeheerplannen overeenkomstig artikel 6;
- b) het opzetten, verbeteren of handhaven van bewakings- en alarmsystemen en rampenplannen overeenkomstig artikel 8;
- c) de bevordering van het bewustzijn van het publiek, de scholing, de training, het onderzoek, de ontwikkeling en de informatieverstrekking overeenkomstig artikel 9.

2. Iedere Partij zorgt ervoor dat de overheidsdiensten, in antwoord op een verzoek om andere informatie die relevant is voor de tenuitvoerlegging van dit Protocol, dergelijke informatie binnen een redelijke termijn beschikbaar maakt voor het publiek, binnen het kader van haar nationale wetgeving.

3. De Partijen waarborgen dat de in artikel 7, lid 4, en in lid 1 van dit artikel genoemde informatie op alle redelijke tijdstippen kosteloos voor het publiek ter inzage beschikbaar is, en voorzien in redelijke faciliteiten zodat de burgers, tegen betaling van een redelijke vergoeding, kopieën van informatie van de Partijen kunnen verkrijgen.

4. Niets in dit Protocol maakt het voor een overheidsinstantie verplicht om informatie te publiceren of ter beschikking van het publiek te houden, wanneer:

- a) de overheidsinstantie niet over die informatie beschikt;
- b) het verzoek duidelijk onredelijk is of te algemeen geformuleerd; of
- c) het verzoek materiaal betreft dat nog in bewerking is of interne mededelingen van overheden bevat, wanneer het nationaal recht in zo'n vrijstelling voorziet of deze gebruikelijk is, rekening houdend met het bij onthulling gediend algemeen belang.

5. Niets in dit Protocol maakt het voor een overheidsinstantie verplicht om informatie te publiceren of ter beschikking van het publiek te houden, wanneer de onthulling van die informatie een negatief effect zou hebben op:

- a) de vertrouwelijkheid van de werkzaamheden van de overheden, indien deze krachtens nationaal recht vertrouwelijk zijn;
- b) de internationale betrekkingen, de nationale defensie of de openbare veiligheid;

- c) de rechtsgang, de mogelijkheid voor een persoon om een eerlijk proces te krijgen of de mogelijkheid voor een overheid om een onderzoek van strafrechtelijke of disciplinaire aard in te stellen;
- d) de vertrouwelijkheid van commerciële en industriële informatie, indien wettelijke bescherming van die vertrouwelijkheid dient ter bescherming van een legitiem economisch belang. Binnen het kader hiervan dient informatie over emissies en lozingen die van belang is voor de bescherming van het milieu te worden onthuld;
- e) de intellectuele eigendomsrechten;
- f) de vertrouwelijkheid van persoonlijke gegevens en/of dossiers met betrekking tot een natuurlijke persoon, indien die persoon niet heeft ingestemd met de onthulling van de informatie aan de bevolking, indien het nationaal recht in deze vertrouwelijkheid voorziet;
- g) de belangen van een derde Partij die de gevraagde informatie heeft verschaft, zonder dat die Partij de wettelijke verplichting heeft of wettelijk verplicht kan worden om dit te doen, en wanneer die Partij geen toestemming geeft tot het vrijgeven van het materiaal; of
- h) het milieu waarop de informatie betrekking heeft, zoals de broedplaatsen van zeldzame diersoorten.

Bovengenoemde gronden voor weigering dienen restrictief te worden geïnterpreteerd, waarbij de vraag gesteld moet worden of het algemeen belang gediend is met onthulling en/of de gevraagde informatie betrekking heeft op emissies en lozingen in het milieu.

Artikel 11

Internationale samenwerking

De Partijen werken samen en geven elkaar onderling passende steun:

- a) bij internationale acties ter ondersteuning van de doelstellingen van dit Protocol;
- b) op verzoek bij de tenuitvoerlegging van nationale en lokale plannen in toepassing van dit Protocol.

Artikel 12

Gemeenschappelijke en gecoördineerde internationale actie

In toepassing van artikel 11, onder a), bevorderen de Partijen de samenwerking in internationale acties met betrekking tot:

- a) de vaststelling van gemeenschappelijk overeengekomen doelstellingen voor de in artikel 6, lid 2, genoemde kwesties;
- b) de uitwerking van indicatoren voor de doeleinden van artikel 7, lid 1, onder b), om aan te tonen in welke mate actie met betrekking tot met water verband houdende ziekten succesvol is gebleken voor de preventie, beheersing en vermindering van dergelijke ziekten;
- c) de ontwikkeling van gemeenschappelijke of gecoördineerde systemen voor bewakings- en alarmsystemen, rampenplannen en reactiecapaciteit als onderdeel of aanvulling van de bestaande nationale systemen, in stand gehouden overeenkomstig artikel 8 met het oog op de reactie op ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten of ernstige risico's daarop, met name ten gevolge van waterverontreiniging of extreme weersomstandigheden;
- d) wederzijdse bijstand bij de reactie op het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten of ernstige risico's daarop, met name ten gevolge van waterverontreiniging of extreme weersomstandigheden;
- e) de ontwikkeling van geïntegreerde informatiesystemen en gegevensbanken, de uitwisseling van informatie en het delen van technische en juridische kennis en ervaring;
- f) de snelle informatieverstrekking, door de bevoegde instantie van een Partij, aan de corresponderende instanties van andere eventueel betrokken Partijen inzake waarnemingen met betrekking tot:
 - i) het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten, of
 - ii) ernstige risico's dat dergelijke haarden of gevallen ontstaan;
- g) de uitwisseling van informatie betreffende doeltreffende middelen om informatie te verspreiden onder het publiek over met water verband houdende ziekten.

Artikel 13

Samenwerking in verband met grensoverschrijdende wateren

1. Wanneer Partijen grenzen aan dezelfde grensoverschrijdende wateren, werken zij, afgezien van hun overige verplichtingen krachtens de artikelen 11 en 12, samen en staan zij elkaar op passende wijze bij met het oog op de preventie, beheersing en vermindering van de grensoverschrijdende effecten van met water verband houdende ziekten. In het bijzonder:

- a) wisselen zij informatie uit en delen zij hun kennis over de grensoverschrijdende wateren en de problemen en risico's die zij veroorzaken voor de andere Partijen die grenzen aan dezelfde wateren;
- b) streven zij ernaar om met de andere Partijen die grenzen aan dezelfde grensoverschrijdende wateren gemeenschappelijke of gecoördineerde waterbeheerplannen overeenkomstig artikel 6, lid 5, onder b), en bewakings- en alarmsystemen en rampenplannen overeenkomstig artikel 8, lid 1, op te stellen met het oog op reactie op het ontstaan van haarden of gevallen van met water verband houdende ziekten en ernstige risico's daarop, met name ten gevolge van waterverontreiniging of extreme weersomstandigheden;
- c) passen zij op basis van gelijkheid en wederkerigheid hun overeenkomsten en andere regelingen met betrekking tot hun grensoverschrijdende wateren aan teneinde alle tegenstrijdigheden met de basisbeginselen van dit Protocol weg te werken en hun wederzijdse betrekkingen en gedrag te bepalen in het licht van de doelstellingen van dit Protocol;
- d) raadplegen zij elkaar, op verzoek van een van de Partijen, inzake het belang van een negatief effect op de volksgezondheid die een met water verband houdende ziekte kan zijn.

2. Wanneer de betrokken Partijen Partij zijn bij het Verdrag, vinden de samenwerking en bijstand met betrekking tot de grensoverschrijdende effecten van met water verband houdende ziekten die een grensoverschrijdende impact hebben, plaats in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag.

Artikel 14

Internationale steun voor nationale actie

Wanneer zij samenwerken en elkaar bijstaan bij de tenuitvoerlegging van hun nationale en lokale plannen overeenkomstig artikel 11, onder b), gaan de Partijen na hoe zij met name het best kunnen bijdragen tot de bevordering van:

- a) de opstelling van waterbeheerplannen in een grensoverschrijdende, nationale en/of lokale context en de uitwerking van stelsels voor de verbetering van de watervoorziening en de sanitaire behandeling;
- b) een betere uitwerking van projecten, met name infrastructuurprojecten, in toepassing van dergelijke plannen en stelsels, teneinde de toegang tot financieringsbronnen te vergemakkelijken;
- c) de daadwerkelijke uitvoering van dergelijke projecten;
- d) het opzetten van bewakings- en alarmsystemen, rampenplannen en reactiecapaciteit met betrekking tot met water verband houdende ziekten;
- e) de voorbereiding van de met het oog op toepassing van dit Protocol vereiste wetgeving;
- f) de scholing en training van het belangrijkste beroepskader en de technische staf;
- g) onderzoek naar en ontwikkeling van kosteneffectieve middelen en technieken voor het voorkomen, beheersen en terugdringen van met water verband houdende ziekten;
- h) de exploitatie van doeltreffende netwerken voor de bewaking en evaluatie van de levering en kwaliteit van met water verband houdende diensten en de ontwikkeling van geïntegreerde informatiesystemen en gegevensbanken;
- i) het bereiken van kwaliteitsborging voor de bewakingsactiviteiten, inclusief de vergelijkbaarheid van de verschillende laboratoria.

Artikel 15

Toetsing van de overeenstemming

De Partijen toetsen de overeenstemming van de Partijen met de bepalingen van dit Protocol op basis van de in artikel 7 genoemde controles en evaluaties. Op hun eerste vergadering werken de Partijen multilaterale regelingen uit van minnelijke, buitengerechtelijke en consultatieve aard voor de toetsing van de overeenstemming. Deze regelingen maken passende betrokkenheid van de bevolking mogelijk.

Artikel 16

Vergaderingen van de partijen

1. De eerste vergadering van de Partijen wordt niet later dan achttien maanden na de datum van inwerkingtreding van dit Protocol belegd. Daarna vinden gewone vergaderingen plaats op door de Partijen te bepalen geregelde tijdstippen, maar ten minste om de drie jaar, tenzij wanneer andere regelingen vereist zijn om de doelstellingen van lid 2 van dit artikel te bereiken. De Partijen houden een buitengewone vergadering wanneer zij daartoe besluiten op een gewone vergadering of op schriftelijk verzoek van een Partij, op voorwaarde dat binnen zes maanden na kennisgeving van dat verzoek aan alle Partijen, het verzoek wordt ondersteund door ten minste één derde van de Partijen.
2. Wanneer mogelijk zullen gewone vergaderingen van de Partijen plaatsvinden samen met de vergaderingen van de Partijen bij het Verdrag.
3. Op hun vergaderingen toetsen de Partijen de uitvoering van dit Protocol voortdurend, en met dit doel voor ogen:
 - a) toetsen zij de beleidslijnen inzake en de methodologische aanpak van de preventie, de beheersing en het terugdringen van met water verband houdende ziekten, bevorderen zij de convergentie ervan en versterken zij de grensoverschrijdende en internationale samenwerking in overeenstemming met de artikelen 11, 12, 13 en 14;
 - b) evalueren zij de voortgang van de tenuitvoerlegging van dit Protocol op basis van de door de Partijen verstrekte informatie in overeenstemming met de door de Vergadering van de Partijen vastgestelde richtsnoeren. In bedoelde richtsnoeren zal vermenigvuldiging van rapporteringseisen worden vermeden;
 - c) worden zij op de hoogte gehouden over de voortgang bij de tenuitvoerlegging van het Verdrag;
 - d) wisselen zij informatie uit met de Vergadering van de Partijen bij het Verdrag en bespreken zij de mogelijkheden voor gemeenschappelijke actie daarmee;
 - e) maken zij waar passend gebruik van de diensten van de relevante organisaties van de Commissie voor Europa van de Verenigde Naties en het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie;
 - f) stellen zij de voorwaarden vast voor de deelname van andere bevoegde internationale overheidsinstanties of niet-gouvernementele organisaties aan alle vergaderingen en andere activiteiten die relevant zijn voor het bereiken van de doelstellingen van dit Protocol;
 - g) buigen zij zich over de noodzaak van verdere bepalingen inzake de toegang tot informatie, de betrokkenheid van het publiek bij de besluitvorming en de mogelijkheid voor het publiek om beroep in te stellen bij de administratie of de rechter tegen besluiten die binnen de werkingssfeer van dit Protocol vallen, in het licht van de ervaring die op dit gebied is opgedaan op andere internationale forums;
 - h) zetten zij een werkprogramma op, met onder meer projecten die gemeenschappelijk moeten worden uitgevoerd overeenkomstig dit Protocol en het Verdrag, en richten zij de instanties op die vereist zijn voor de tenuitvoerlegging van dit werkprogramma;
 - i) buigen zij zich over richtsnoeren en aanbevelingen ter bevordering van de tenuitvoerlegging van de bepalingen van dit Protocol, en stellen zij die vast;
 - j) bespreken op hun eerste vergadering een reglement van orde voor hun vergaderingen en nemen dit bij consensus aan. Dit reglement van orde bevat bepalingen voor de harmonieuze samenwerking met de Vergadering van de Partijen bij het Verdrag;
 - k) buigen zij zich over voorstellen voor wijzigingen van dit Protocol en nemen die aan;
 - l) bespreken en treffen zij alle overige maatregelen die vereist kunnen zijn voor de verwezenlijking van de doeleinden van dit Protocol.

*Artikel 17***Secretariaat**

1. Het Uitvoerend Secretariaat van de Economische Commissie voor Europa en de Regionale Directeur van het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie verrichten de volgende secretariaatsaken in het kader van dit Protocol:

- a) het beleggen en voorbereiden van vergaderingen van de Partijen;
- b) het toezenden aan de Partijen van verslagen en andere informatie die overeenkomstig de bepalingen van dit Protocol worden ontvangen; en
- c) het verrichten van de overige taken die op de Vergadering van de Partijen kunnen worden vastgesteld op basis van de beschikbare middelen.

2. Het Uitvoerend Secretariaat van de Economische Commissie voor Europa en de Regionale Directeur van het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie:

- a) zetten nadere gegevens inzake de regeling en verdeling van de werkzaamheden uiteen in een Intentieverklaring en brengen de Vergadering van de Partijen daarvan op de hoogte;
- b) brengen verslag uit aan de Partijen over de elementen van en de voorwaarden voor het in artikel 16, lid 3, genoemde werkprogramma.

*Artikel 18***Wijziging van het protocol**

- 1. Iedere Partij kan voorstellen doen tot wijziging van dit Protocol.
- 2. Voorstellen voor wijziging van dit Protocol worden besproken op de Vergadering van de Partijen.
- 3. Voorstellen tot wijziging van dit Protocol worden schriftelijk ingediend bij het secretariaat, die ze ten minste negentig dagen vóór de vergadering waarop het voorstel moet worden goedgekeurd, aan alle Partijen toezendt.
- 4. Een wijziging van dit Protocol wordt aangenomen met de consensus van de vertegenwoordigers van de Partijen die aanwezig zijn op de vergadering. Het aangenomen amendement wordt door het secretariaat medegedeeld aan de Depositaris die het ter goedkeuring aan alle Partijen toezendt. Het amendement treedt ten aanzien van Partijen die het hebben goedgekeurd in werking op de negentigste dag nadat de Depositaris van ten minste tweederde van die Partijen een akte van goedkeuring heeft ontvangen. Daarna treedt het ten aanzien van iedere andere Partij in werking op de negentigste dag nadat die Partij haar akte van goedkeuring van het amendement heeft nedergelegd.

*Artikel 19***Stemrecht**

- 1. Behalve het bepaalde in lid 2 van dit artikel heeft elke Partij één stem.
- 2. Regionale organisaties voor economische integratie oefenen ten aanzien van aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen hun stemrecht uit met een aantal stemmen dat gelijk is aan het aantal van hun lidstaten dat Partij is. Deze organisaties oefenen hun stemrecht niet uit, indien hun lidstaten hun stemrecht uitoefenen, en omgekeerd.

*Artikel 20***Geschillenregeling**

- 1. Indien tussen twee of meer Partijen een geschil ontstaat over de uitlegging of de toepassing van dit Protocol, trachten zij dit op te lossen door onderhandeling of volgens een andere voor de partijen bij het geschil aanvaardbare methode voor de regeling van geschillen.

2. Een Partij kan bij haar ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit Protocol, of te allen tijde daarna, schriftelijk aan de Depositaris mededelen dat zij, in geval van een geschil dat niet wordt opgelost in overeenstemming met het eerste lid van dit artikel, de toepassing van een van de volgende methoden voor het regelen van geschillen als verplicht aanvaardt ten aanzien van iedere Partij die dezelfde verplichting aanvaardt:

- a) wanneer de Partijen Partij zijn bij het Verdrag en ten aanzien van elkaar één van beide of beide in het Verdrag opgenomen methoden voor het regelen van geschillen als verplicht hebben aanvaard, beslechting van het geschil in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag voor de regeling van geschillen die ontstaan met betrekking tot het Verdrag;
- b) in elk ander geval, voorlegging van het geschil aan het Internationaal Gerechtshof, tenzij de Partijen instemmen met arbitrage of een andere vorm van geschillenbeslechting.

Artikel 21

Ondertekening

Dit Protocol staat in Londen op 17 en 18 juni 1999 naar aanleiding van de derde Ministeriële Conferentie inzake milieu en gezondheid, en daarna tot 18 juni 2000 op de Zetel van de Verenigde Naties te New York, open voor ondertekening door de lidstaten van de Economische Commissie voor Europa, de lidstaten van het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie, de staten die een consultatieve status bij de Economische Commissie voor Europa hebben krachtens paragraaf 8 van Resolutie 36 (IV) van 28 maart 1947 van de Economische en Sociale Raad, en door regionale organisaties voor economische integratie opgericht door soevereine staten die lid zijn van de Economische Commissie voor Europa of lid zijn van het Regionaal Comité voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie waaraan de lidstaten bevoegdheden hebben overgedragen ten aanzien van aangelegenheden die onder dit Protocol vallen, met inbegrip van de bevoegdheid om ten aanzien van die aangelegenheden verdragen aan te gaan.

Artikel 22

Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en toetreding

1. Dit Protocol dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd door ondertekenende Staten en regionale organisaties voor economische integratie.
2. Dit Protocol staat open voor toetreding door de in artikel 21 bedoelde Staten en organisaties.
3. Iedere organisatie als bedoeld in artikel 21 die Partij wordt zonder dat een van het lidstaten Partij is, is gebonden door alle verplichtingen krachtens dit Protocol. Wanneer één of meer lidstaten van een dergelijke organisatie Partij is/zijn, beslissen de organisatie en haar lidstaten over hun onderscheiden verantwoordelijkheden ten aanzien van de nakoming van hun verplichtingen krachtens dit Protocol. In dat geval mogen de organisatie en de lidstaten niet tegelijkertijd rechten krachtens dit Protocol uitoefenen.
4. In hun akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding geven de in artikel 21 bedoelde regionale organisaties voor economische integratie de reikwijdte aan van hun bevoegdheid ten aanzien van de aangelegenheden die onder dit Protocol vallen. Deze organisaties doen de Depositaris tevens mededeling van iedere relevante verandering in de reikwijdte van hun bevoegdheid.
5. De akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding worden neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Artikel 23

Inwerkingtreding

1. Dit Protocol treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de zestiende akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.
2. Voor de toepassing van het lid 1 van dit artikel wordt de door een regionale organisatie voor economische integratie nedergelegde akte niet meegeteld naast akten die zijn nedergelegd door lidstaten van die organisatie.
3. Ten aanzien van elke in artikel 21 bedoelde Staat of organisatie die dit Protocol bekrachtigt, aanvaardt of ertoe toetreedt na de nederlegging van de zestiende akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, treedt het Protocol in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging door die staat of organisatie van zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

*Artikel 24***Opzegging**

Elke Partij kan te allen tijde na drie jaar vanaf de datum waarop dit Protocol ten aanzien van die Partij in werking is getreden het Protocol opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de Depositaris. De opzegging wordt van kracht op de negentigste dag na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Depositaris.

*Artikel 25***Depositaris**

De Secretaris-generaal van de Verenigde Naties treedt op als Depositaris van dit Protocol.

*Artikel 26***Authentieke teksten**

Het originele exemplaar van dit Protocol, waarvan de Engelse, de Franse, de Duitse en de Russische tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

Gedaan te Londen, de zeventiende juni negentienhonderdnegenennegentig.

*BIJLAGE 2***ONTWERP-VERKLARING VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP****„Overeenkomstig artikel 22 van het Protocol inzake water en gezondheid bij het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992)**

De volgende staten zijn momenteel lid van de Europese Gemeenschap: het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland.

De Europese Gemeenschap verklaart dat zij overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name artikel 174, lid 4, bevoegd is om internationale overeenkomsten te sluiten en de daaruit voortvloeiende verbintenissen die bijdragen tot de volgende doelstellingen ten uitvoer te leggen:

- de kwaliteit van het milieu in stand te houden, te beschermen en te verbeteren;
- de volksgezondheid te beschermen;
- de natuurlijke rijkdommen voorzichtig en rationeel te benutten;
- maatregelen op internationaal niveau met het oog op de aanpak van regionale en mondiale milieuproblemen te bevorderen.

Voorts verklaart de Europese Gemeenschap dat zij reeds wettelijke instrumenten, die bindend zijn voor haar lidstaten, heeft vastgesteld met betrekking tot alle aspecten van dit Protocol.”
